SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — **УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК**

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 87. JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, MAY 10, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ВІВТОРОК, 10-го ТРАВНЯ 1988 Ч. 87. РІК XCV

ЗВЕРНЕННЯ

У травні 1988 року припадає 50-та річниця смерти визначного сина України, співбудівничого української держави 1917-1921 років, командира Осадчого Корпусу Січових Стрільців у Києві, основоположника і начального командира та провідника революційних формацій УВО- ОУН, світлої пам'яті полк. Євгена Коновальця.

Беручи під увагу історичне ствердження, що постать Є. Коновальця, його чини та ідеї є загальноукраїнського та соборного значення, УАКР закликає свої відділи, членство та все українське громадянство спільно і врочисто відзначити 50-ті роковини його трагічної і геройської смерти.

Екзекутива УАКРади

Клівленд вшановує пам'ять Є. Коновальця

Клівленд (В. Б.). — Заходами Українських Злучених Організацій Клівленду, Парми і Громадського Комітету відбудеться Святочна Академія в неділю, 15-го травня ц.р., в залі ім. Митрополита Шептицького о год. 6-ій вечора.

Святочні доповіді виголосять: **проф. д-р Михайло** Пап і мгр Осип Рожка. В мистецькій частині візьмуть участь: оперний співак — тенор Василь Мельничин, при фортепіяновому **супроводі Теодозії Кріслатої. Рецетацію виголосить** Дарія Ковч. Вступне слово на відкритті виголосить Микола Поглід, голова комітету. Комбатантські і молодечі організації візьмуть участь з прапорами на початку Академії і в церковних відправах. Американський і український гимни відспіває Зірка Шокалюк, при фортепіяновому супроводі Т. Кріслатої. Діти „Рідної Школи" при звуках сурмача **зложать вінок з квітами** у стіп портрету Є. Коновальця. Академію попередить Соборна Панахида обох віроісповідань в катедрі Св. Йосафата у Пармі о год. 5:30 по полудні.

Дітройт готується до вшанування Є. Коновальця

Дітройт. — Українська громада Дітройту відзначатиме в п'ятницю 20-го травня 50-річчя трагічної смерти св. п. полк. Євгена Коновальця. В тій цілі створено Діловий комітет з представників Організацій Українського Визвольного Фронту, Організації Державного Відродження України та Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України, **який очолив Микола** Кавка.

У неділю, 22-го травня ц.р., відправлена буде Панахида в церкві св. Йосафата, о год. 11:15. Проситься молодечі, комбатантські та суспільно-громадські організації взяти участь з своїми прапорами.

Президент Франції відвідав українську виставку

Париж (тел.). — В рамках відзначування 1000-річчя Християнства в Україні відбулася тут двотижнева мистецька виставка ікон та фольклорних картин роботи відомого українського образотворчого мистця Омеляна Мазурика.

Виставка, яка проходила у французькій ґалерії Жана Каньйон, що положена у престижевій дільниці міста біля палати президента була відкрита від 23-го квітня до 7-го травня ц.р.

Годину перед її офіційним закриттям в суботу, 23-го квітня о год. 5:30 на виставку загостив президент Франції Франсуа Міттеран, який з цікавістю оглядав ікони та заслухав пояснень мистця О. Мазурика про українську ікону та про цю виставку, що присвячена 1000-річчю Християнства в Україні.

Численні українські учасники святочного відкриття виставки були заскочені відвідинами президента держави та його зацікавленням українським мистецтвом.

УКРАЇНСЬКІ ЧИТАЧІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ

Джерзі Сити, Н. Дж. — У зв'язку із 1000-річчям Християнства в Україні, американська преса щораз частіше містить статті, в яких перемішується постійно поняття Україна і Росія. Це, розуміється, викликує реакцію зі сторони українських читачів і деякі із листів попадають на сторінки цієї ж преси.

І так „Ню Йорк Таймс" помістив з датою 1-го травня ц.р., листа проф. Івана Головінського, з Ню Джерзі, в якому він звертає увагу на вістку під заголовком „На російський Великдень" Він вияснює, що православна релігія охоплює цілий ряд національностей, а не лише російську, і що в час введення християнства у 988 році була лише Київська Русь, а не було Росії, назва, яку прийнято щойно за панування царя Петра І-го у XVIII сторіччі.

Подібне спростування у щоденнику „Кріщен Саєнс Монітор" з датою 15-го квітня ц.р., дав Корнель Крупський з Денверу, який відповідає на репортаж в тому ж щоденнику, де мішається поняття Україна і Росія. В тому самому числі вміщений також лист до редакції Івана Суховера з Джорджії, який звертає увагу, що в цьому році не відзначується 1000-річчя Християнства Росії, а Київської Русі, що була провісником України.

В цій самій справі написав листа до редакції „Волл Стріт Джорнал" Роман Волчук з Ню Йорку, який відкидає твердження проф. Джорджа Гібіяна у статті в тому щоденнику, що в 988 році було хрищення Росії та вияснює, що в тому часі ще Росія не існувала.

Другий поміщений лист у відповідь на цю статтю проф. Джібіяна є авторства Анни Кобринської-Ессенчай, секретарки Українського Культурного Товариства в Огайо, яка не лише протестує проти утотожнювання Київської Руси з Росією, але також коментує чому святкування 1000-річчя Християнства будуть переведені офіційно в Москві і чому Українська Православна і Католицька Церкви досі не є визнані совєтським режимом.

СУМ і ПЛАСТ зголосили участь в Олімпіяді

Філядельфія (М. Б-й). — Спілка Української Молоді (СУМ) зголосила 238 змагунів до участи в Українській Олімпіяді і Здвизі Молоді, що відбудуться тут 27-30-го травня ц.р. в Філядельфії в рамках святкування Тисячоліття Хрищення України.

Організація Української Молоді Пласт зголосила 102 змагуна.

Змагуни СУМ змагатимуться в таких родах спорту: копаний м'яч — 4 дружини (2 чоловічі і 2 юньйори) разом в числі 79 осіб; відбиванка — 12 дружин (4 чоловічі, 2 жіночі, 3 юнаків і 3 дівочі) разом в числі 106 осіб; легкоатлетика — 45 осіб; теніс — 2 особи; настільний теніс — 4 особи; плавання — 3 особи; шахи — 3 особи; і гольф — 3 особи.

Зголошені сумівці походять з таких Осередків: СУМ: Йонкерс — 99 осіб, Пассейк — 44, Чикаго — 28, Ню Йорк — 28, Філядельфія — 19, Гартфорд — 10, і Клівленд — 10.

Змагуни „Пласту" змагатимуться в слідуючих родах спорту: відбиванка — 5 дружин (3 чоловічі, 1 юнаки і 1 юначки) разом 46 осіб; легоатлетика — 28 осіб; теніс — 8 осіб; настільний теніс — 3 особи; плавання — 10 осіб; і шахи — 7 осіб.

Зголошені пластуни походять з таких місцевостей: Філядельфія — 44 особи, Нюарк — 31 особа, Пассейк — 18 осіб, Монтреаль — 3 особи, Вашінгтон — 2, Лос Анджелес — 2, Ню Гейвен — 1 і Балтимор — 1.

Трентон готується до фестивалю

Гамилтон, Н.Дж. (Мізюк). — Місцевий відділ Округи Трентону — Трентон, Гамилтон, Ювінг і Лоренс — Комітету Тисячоліття Християнства в Україні готовиться до участи в двох фестивалях. Першим є Спадщиний фестиваль Трентону, який відбудеться в суботу й неділю, 4-го й 5-го червня ц.р., на площі Милл Гилл Парк. Другим є фестиваль „Гамилтон Септембер фест", який відбудеться в неділю, 11-го вересня, ц.р., на площі Парку Ветеранів Гамилтону.

Англомовні секретарі комітету готовлять пресові звідомлення й летючки для роздачі на фестивалях, які пояснюють історію України і чому українці святкують Тисячоліття Християнства в Україні. Мисткиня комітету готовить табличний експонат для вистави на фестивалях, з інформаціями і знімками про церкви в **України тощо. Цей самий** експонат буде виставленим в бібліотеці Стейтового коледжу в Трентоні осінню цього року.

Інші українські організації в околиці зголосилися брати участь в фестивалях, на яких будуть народні страви на продаж і виставки писанок, кераміки і вишивок. Також пляновано виступ ансамблю танцюристів СУМ з Філядельфії на фестивалі в Трентоні.

Наступні сходини комітету відбудуться в середу, 11-го травня ц.р. при УНДомі, 477 Джеремая авеню в Гамилтоні, о год. 7:30 вечора. За дальшими інформаціями слід телефонувати до д-ра Омеляна Коцопея на число (609) 393-6891.

Австрія обмежує кількість імігрантів з Польщі і Мадярщини

Відень. — Міністер внутрішніх справ Австрії Карл Блеха, виступаючи перед журналістами, повідомив, що в країні цими днями почне діяти новий закон про надання політичного притулку. Новий закон спрямований на прискорення процедури надання притулку, а також вносить деякі зміни в правила для втікачів з Польщі і Мадярщини.

У зв'язку з введенням у Польщі і Мадярщині останнім часом спрощеного порядку виїзду громадян за кордон, в Австрії різко збільшилася кількість поляків і мадярів, які хочуть залишитися на Заході. За словами австрійського міністра внутрішніх справ, за перші чотири місяці цього року кількість польських і мадярських громадян, які звернулися за політичним притулком до Австрії, більш як подвоїлося у порівнянні з тим же періодом минулого року.

З початку цього року будь-який громадянин Мадярщини, який має достатню суму „твердої валюти", може без перешкоди виїжджати на Захід і повертатися додому, при чому кількість таких поїздок не реґляментується. Що стосується Польщі, то вона уклала з Австрією двосторонню угоду про взаємні безвізові поїздки своїх громадян.

К. Блеха вказав, що 96 відсотків опитаних в Австрії поляків і мадярів заявили, що хочуть їхати в країни, традиційно відкриті для еміґрантів — у З'єднані Стейти, Канаду і Австралію. Називати цих людей втікачами, сказав він, було б неправильно: вони — еміґранти. Поляки і мадяри, сказав міністер, мають все менше і менше шансів дістати від названих країн дозвіл на в'їзд, бо перевага в цій справі віддається совєтським жидам і вірменам. Кількість жидів з СССР, що їдуть через Австрію, сказав він, значно збільшилася останнім часом. Австрійські центри для біженців переповнені, заявив міністер. З 13,694 осіб, які подали просьби про політичний притулок в Австрії, 10,965 розміщені в готелях і пансіонах, оплачуваних австрійським урядом.

Після запровадження нових правил, сказав міністер, справа про надання політичного притулку буде вирішуватися за три дні, а апеляція буде розглядатися за два тижні.

Починаючи з 9-го травня, мадярам і полякам буде вручатися спеціяльна брошура на їх рідній мові, в якій буде сказано, що вони мають дуже мало шансів дістати політичний притулок і тому було б доцільно, якби вони змінили своє рішення.

Шанси виїхати в країну Заходу як еміґранти надзвичайно малі, сказано в брошурі. Крім того, ця процедура зв'язана з довгим очікуванням.

ФРАНЦУЗИ ПЕРЕВИБРАЛИ Ф. МІТТЕРАНА НА ПРЕЗИДЕНТА

Париж, Франція. — Президент Франсуа Міттеран був перевибраний на другу семирічну каденцію на президента Франції, здобувши у популярному голосуванні у другій рунді в неділю, 8-го травня ц.р., 54,7 відсотків усіх голосів, а його противник, теперішній прем'єр-міністер і посадник Парижу Жак Шірак тільки 45,3 відсотки. У голосуванні брало участь рекордове число управнених до голосування французів, 84,7 відсотків, або інакше 38 мільйонів дорослих осіб.

„Ви вибрали мене, ви висловили мені довір'я і я працюватиму скільки зможу, щоб це довір'я до мене виправдати", — заявив Міттеран групі його прихильників. Політичні спостерігачі й аналітики думають, що перемога Міттерана є рівночасно перемогою Соціялістичної партії і зниження престижу та довір'я народних мас до коаліції правих і поміркованих партій, тобто політичного центру у французькій політиці, репрезентантом якого є прем'єр Ж. Шірак, великий звеличник колишнього президента Шарля де Ґолля і де-ґолівського політичного руху.

Ж. Шірак визнав перемогу Ф. Міттерана і склав йому гратуляції, як це водиться в демократичній системі правління, як тільки виборча комісія подала вислїди голосування з підрахованих 70,3 відсотків голосів Він, як прем'єр-міністер, складе на руки президента резиґнацію, свою і свого уряду на протязі найближчих кількох днів. Партії центру й далі контролюватимуть парлямент, де вони мають більшість голосів, але Міттеран заявив, що новий прем'єр, якого він найменує буде пробувати співпрацювати з парляментом. Якщо, однак, така співпраця буде неможливою, президент має право розв'язати парлямент і проголосити нові парляментарні вибори. Користаючи з розголошеної популярности, його особистої і його Соціялістичної партії, не треба виключати можливости розпущення парляменту, бо соціялісти надіються, що тепер вони можуть здобути вигідну більшість парляментаристів і до спілки з іншими партіями спробувати створити коаліційний уряд.

Очевидно, праві партії і партії центру поробили у першій і другій рунді виборів численні помилки, не зумівши навіть сконсолідувати свої сили проти соціялістів. Джін-Марі Лє Пен, керівник скрайньо-правого крила консерватистів, обвинуватив Ж. Шірака у „зарозумілості", „арогантності" і „небажанні співпрацювати з іншими". Він підкреслив, що Шірак винен за перемогу Міттерана, якого він назвав „нещастям для Франції" Керівник центру колишній президент Влєрі Жіскар де Естейн, який підтримував Шірака заявив, що партії центру з увагою приглядаються до потягнень Міттерана, який, на його думку, повинен був відійти від активної політики для добра Франції.

Ствердили, що не було вбивств італійців біля Львова

Джерзі Сити, Н. Дж. — Як подає з Риму німецьке пресове агентство ДПА, саме закінчила свої праці окрема італійська комісія міністерства оборони, яка була покликана на те, щоб прослідити чи справді на переломі 1943-44 років біля Львова німецькі війська та служба СС вимордували 2,000 італійських вояків.

Як відомо, таку вістку подали совєтські джерела у 1987 році.

У наслідок цієї інформації агентства ТАСС, в італійському парляменті відбулася на цю тему гаряча дискусія і покликано окрему комісію, яка мала розглянути всі військові документи з часів Другої світової війни та інші прилоги, що могли б дати потвердження такої вістки.

Весною 1988 року комісія зложена із 13-ох фахівців, закінила свої праці і у письменному звіті повідомила що таке масове вбивство біля Львова у Західній Україні „є виключене". З цілої комісії лише три її члени уважають, що є замало прилог до того періоду часу, щоб можна видати будь-який присуд в цій справі.

У СВІТІ

ГАЗЕТА „ІЗВЄСТІЯ" повідомила минулого тижня у четвер, 5-го травня ц.р., на першій сторінці про смерть свого кореспондента в Афганістані Александра Секретарєва. В офіційному повідомленні говориться лише, що Секретарєв був прикріплений до колони совєтських вояків, які охороняли тунель, північна частина якого виходить на совєтську територію. Під час зудару совєтської частини з муджагедінами був також поранений колега Секретарєва, Сергей Саврук. Про те, що загинуло велике число совєтських вояків в газеті „Ізвєстія" не згадується, але зараз після згаданого бою біля тунелю численні родини в Совєтському Союзі отримали повідомлення про смерть їхніх рідних батьків і синів. Повідомлення в совєтській газеті надруковане під заголовком: „При виконанні службових обов'язків". Крім того газета помістила фотографії Секретарєва і Саврука.

НА ОКУПОВАНИХ ІЗРАЇЛЕМ арабських землях у смузі Гази і на західньому березі ріки Йордан все ще немає спокою. Зудари палестинців з ізраїльськими вояками відбуваються майже кожного дня з випадками смерти і поранення. В кінці минулого тижня ізраїльці знову застрелили трьох палестинців і 14-ох поранили. Обидва райони були майже цілковито спаралізовані масовими страйками арабів, які відгукнулись на заклик Ясіра Арафата і керівництва Палестинської Визвольної Організації.

КОРЕСПОНДЕНТ ГАЗЕТИ „Ню Йорк Таймс" Алан Райдінг повідомив з Колюмбії в Південній Америці, що тамошня армія і поліція гостро виступила проти торгівців кокаїною і так званих „кокаїнових баронів", тобто тих осіб, які координують вирощування, процесування і перевіз кокаїни до З'єднаних Стейтів Америки й інших країн. Маючи мабуть дозвіл від уряду на радикальні заходи, поліція і військо немилосердно нищить не тільки плянтації листя кокаїни, але також комплекси процесування і приватні мільйонові „дачі" власників, спалюючи і зрівнюючи їх із землею. Під час цієї операції політіянти і військовики зліквідували чотири й півтонни кокаїни, готової до експорту за кордон. Закордонні спостерігачі підкреслюють, що це перший раз президент Колюмбії Вірґіліо Верґас, проголосив „вимковий стан в армії" і послав вояків на фронт боротьби проти торгівців кокаїною.

УЗБЕЦЬКА ПАРТІЙНА газета „Правда Востока" повідомила, що Москва дозволила групі кримських татарів, разом усіх вісьмом особам, повернутись на свої землі і там в Криму на степових землях побудувати для себе житлові доми з допомогою держави.

ПРЕЗИДЕНТ ЛЯЛЬКОВОГО комуністичного уряду в Афганістані Наджібулла відбув поїздку до Індії і там на протязі трьох днів обговорював з місцевими урядовими особами „важливі справи" його „держави", яка, як кажуть політичні спостерігачі, існує тільки завдяки штикам совєтських вояків, але коли вони відійдуть, то його доля буде незавидною. Ходять поголоски, що одною із „важливих державних справ" було прохання Афганістану, щоб Індія прийняла певне число комуністів-втікачів, як їм горітиме земля під ногами. Наджібуллу приймали в Індії з усіма почестями, як Ґолову держави. Він також був прийнятий на розмову прем'єр-міністром Індії Раджівом Ганді.

У ВИСЛІДІ ІНТЕНСИВНИХ розмов у Пекіні совєтського міністра культури Василія Ґ. Захарова, до Пекіну, а може також до інших більших міст, приїде в наступному році Большой театр і дасть цілий ряд виступів перед китайською публікою. Китайська Народна Республіка підписала при тому договір про культуру і технологічну виміну, перший такий договір за 30 років перерви й ідеологічних суперечок між китайськими і совєтськими ідеологами.

ТРИ КОЛИШНІ СОВЄТСЬКІ дисиденти, Юрій Орлов, Людмила Алексєєва і Александер Ґолдфарб, написали амбасадорові СССР у Вашінгтоні Юлію Дубініну листа з проханням, щоб Москва дозволила їм поїхати до Совєтського Союзу під час перебування там президента З'єднаних Стейтів Америки Роналда Реґена. Як відомо, Президент ЗСА прибуде до Москви 29-го травня і перебуватиме там до 2-го червня. Заходи згаданих дисидентів підтримала американська Гельсінкська група.

В АМЕРИЦІ

КРАЙОВЕ УПРАВЛІННЯ аеронавтики і дослідження простору дату 25-го серпня ц.р. поставило собі як приціл для випущення в простір першої ракети після трагічного полету „Челленджера". Одначе головний адміністратор агенції Джеймс Флечер заявив, що може бути евентуальна проволока до вересня.

ЗГІДНО З ОПИТОМ Дослідного інституту вищої освіти при Каліфорнійському інституті в Лос Анджелесі завважується зріст у зацікавленні студентами учительською професією. Опит був зроблений серед 209,672 студентів із 390-ох коледжів і університетів, які висловили своє вдоволення з того, що останніми роками працю учителів почали відповідно оцінювати, підносячи платні до рівня інших професій.

У ЛОС АНДЖЕЛЕСІ В будинку-хмаросягу Першого міжстейтового банку, який має 62 поверхи, вибухла пожежа, у наслідок якої була одна смертна жерва та біля 30 поранених осіб. За словами одного пожежника, „за моїх 26 років на праці пожежника — це був найбільший та найнебезпечніший пожар, що мені доводилось пережити". Чиновники пожежної охорони ще не прослідили, що було причиною пожежі.

ГУЧНЕ РОЗРЕКЛЯМОВАННЯ та приступна ціна факсиміле — машини точного відтворення будь-якого графічного оригіналу драстично міняє спосіб переведення комерційних та інших трансакцій. Будь-яке письмо чи документ можуть бути передані довкола світу в 20 секундах через звичайні телефонічні лінії.

ЮДЖІН АНТОНІО МАРІНО, перший в ЗСА негритянський римо-католицький архиєпископ, був формально встановлений як Архиєпископ Атлянти у церемонії, що відображувала різнорідність звичаїв і культур, серед яких йому прийдеться пастирювати, починаючи від григоріянських монотонних співів, фанфар, народної музики, релігійної музики негритянської Америки до еспанських церковних пісень включно. Цій небуденній події приглядалося 4,500 осіб, між ними понад 50 єпископів і три кардинали.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА РОНАЛДА РЕҐЕНА обвинувачує уряд Нікараґуа у спробі зірвання мирних переговорів. **Речник Білого Дому Мерлин Фіцвотер заявив, що „ми є** дуже затурбовані намаганнями сандіністського уряду залякати своїх політичних противників".

У ВАШІНҐТОНІ ВІДБУВСЯ СЕМІНАР У СПРАВІ РЕЛІГІЙНОЇ СВОБОДИ

Вашінгтон. — У вівторок 3-го травня ц.р., тут у Білому Домі відбвуся успішний семінар у справі релігійної свободи в комуно-московській імперії й інших комуністичних державах Східньої Европи.

Як уже інформовано у пополудневій сесії семінару виступив з коротким привітальним словом президент Роналд Реґен, який при кінці травня вибирається в подорож до Совєтського Союзу для четвертої зустрічі на вершинах з генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Ґорбачовим і до якого численні представники етнічних груп, зокрема американці східньоевропейського походження, звернулися з проханням, щоб він виступив в обороні релігійної свободи і порушив цю справу під час розмови з М. Ґорбачовим.

Реагуючи на особисте звернення в тій справі голови Помісної Української Католицької Церкви Патріярха і Кардинала Мирослава Любачівського, Президент ЗСА обіцяв заступитись за права і віднову Українських Православної і Католицької Церков. Кардинал М. Любачівський особисто зустрічався з президентом Р. Реґеном у Білому Домі в рамках семінара і розмовляв з ним довше про потребу такого заступництва. Президент, беручи до уваги вже усталену програму його відвідин, не прийняв до до уваги пораду, щоб він відмовився від відвидин Данилівського монастирся в Москві, бо символіка таких відвідин буде напевно зручно використана Кремлем для своєї власної пропаґандивної кампанії в рамках відзначування 1000-річчя Християнства, запляновано го на місяць червень з участю багатьох не тільки місцевих, але також закордонних гостей.

Українська спільнота в ЗСА дещо розчарована рішенням Білого Дому, бо участь Президента у релігійних місцях СССР не була спочатку передбачена і вона гостро розходиться з резолюцією прийнятою обидвома палатами Конґресу і підписана самим Р. Реґеном 2-го травня. Резолюція відраджує американським офіційним особам брати участь у святкуваннях, що їх організує компартія і урядова РПЦерква з нагоди 1000-річчя Християнства в Україні. Виступаючи на семінарі Президент запевнив, що він виступить в обороні свободи релігії і за визнання УКЦеркви.

В самому семінарі брало участь біля 150 осіб, в більшості релігійних і громадських активістів, між ними вже згадуваний Патріярх М.І.Любачівський, Владика Мстислав, Митрополит Української Православної Церкви в ЗСА й діяспорі, литовський єпископ Пол Балтакіс, росіянин о. Віктор Потапов, о. ФранкоІсточин (УПЦ), пастор Олекса Гарбузюк, голова Всеукраїнського Євангельсько-Баптистського Братства, представник Євангелицько-протестантської Церкви Кент Гилл, представник оборони совєтських жидів Морріс Ейбрам, представник мусулманських громад в СССР Айше Сейтмуратова, а у характері свідків виступа-

(Закінчення на стор. 3)

ЗБОРИ КЛК

Ню Йорк. — Тут у п'ятницю, 13-го квітня ц.р., о год. 7:30 вечора в Українському Інституті Америки, 2 Схід 79 вулиця, відбудуться загальні збори Карпатського Лещетарського Клюбу.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00 Make check of money order payable to Svoboda

Postmaster Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Tel (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N.J.

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00 Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Нема рад у „країні рад"

Коли тільки у жовтні 1917 року большевики прийшли до влади, вони проголосили, що колишня царська Росія перетворюється у країну „робітничих і селянських рад". У практиці це виглядало так, що над робітниками поставлено партійних директорів, які дбали не про робітничу долю, а про виконання і перевиконання п'ятирічкової „норми". А селян запроторили до колгоспів, де вони стали робітниками на державній ниві, також із комуністичними партійними наставниками і політруками, які, як у війську, переводили на мітинґах політкурси. Настала система, що її покійний генерал Павло Григоренко назвав правильно партократією. Але ніхто не зважився словечком критикувати такий стан і нарікати, бо його судили б, як ворога народу і найвірогідніше заслали б до „психушки".

З приходом до влади Міхаїла Ґорбачова ситуація змінилася настільки, що в наслідок його деклямацій про „гласність" люди стали відважнішими. „Ню Йорк Таймс" з 28-го квітня ц. р. називає „Правду", Совєтскую Культуру" і „Московскіє Новості," — але твердить, що поруч із ними також в інших совєтських часописах появилися в „Листах до редакції" нарікання, що Комуністична партія зловживає своєю владою і що треба привернути до життя ради, які зникли, дармащо ради, вибрані без партійної контролі, мають репрезентувати народ. Російський історик Ніколай Попов виступив з публічним закидом, що ще за життя Леніна підготовлювано наслідство влади для Йосифа Сталіна, який завів систему „ідеальної державної диктатури"

З обширного опису московського кореспондента „Ню Йорк Таймсу" виходить, що повінь друкованих нарікань на партійну диктатуру із скасуванням у практиці різних клясових, станових і професійних рад діється за дозволом, чи навіть з ініціятиви генерального секретаря Компартії СССР Міхаїла Ґорбачова. Це вказувало б на дійсно надзвичайний хист теперішнього кремлівського диктатора боротися за збереження своєї влади. Він перейшов у наступ проти свого найгрізнішого ворога, яким є могутній адміністраційно-партійний апарат. Якщо це дійсно так, то ситуація в Совєтському Союзі може справді радикально змінитися. Дотепер Ґорбачов не виявляв нахилу до обмежування всевлади Політбюра, тепер — із повені отих протипартійних голосів у газетах — виходить, що він зміняє тактику. Він ще далекий від того, щоби виректися монополю Комуністичної партії і піти назустріч західній демократії так далеко, щоби дозволити на постання якоїсь другої леґальної політики партії. Про це нема мови. Але між отими публічними вимогами є одна знаменна вимога: щоб на відповідальні становища у фабриках та радгоспах і колгоспах покликувати також безпартійних. Якщо таке сталось би дійсністю, тоді зламано би хребет партократії.

Виринає запит: як до такої „перебудови" ставиться КҐБ? На тему відносин Ґорбачова з КҐБ були різні теорії і різні здогади, ба навіть твердження. Спершу ми чули, що це саме КҐБ було першим чинником у СССР, чинником всемогучим, який дійшов до переконання, що без радикальних реформ імперії грозить економічне банкрутство і що Ґорбачов був неначе виконавцем волі КҐБ. Але згодом появилася на Заході вістка, що КҐБ приєдналося до внутрішньої опозиції проти Ґорбачова, очолюваної Єґором Ліґачовим. Закулісова гра кремлівських потентатів така складна і засекречена, що кореспонденти преси і члени амбасад на Заході самі часто збентежені і здезорієнтовані. До різних дотеперішніх несподіванок долучилася ще несподіванка з кампанією проти надмірної влади компартії — недавно за такий закид смільчака немилосердно карали.

Але адміністраційно-партійний апарат має своїх протекторів і вони напевне не мовчатимуть.

У ЧЕТВЕР, 5-ГО ТРАВНЯ Ц.Р., перший раз в історії альпіністики вершок гори Еверест, висотою 29.028 футів, або 8.848 метрів, здобули одночасно дві групи альпіністів, які здобували вершок гори з двох різних сторін — південної, зі сторони Непалю і північної, зі сторони Тибету. Також перший раз в історії з вершка Евересту передавалась телевізійна передача. Експедиція альпіністів складалася з різних за походженням осіб: китайців, японців, непальців. Альпіністи відзначували 35-річчя першого здобуття вершка Еверест, здійсненого спортовцем із Новозеляндії Едмундом Гіллярі.

Михайло Кучер

„ПРОЗА" ЩОДЕННОГО ЖИТТЯ У ПОЛЬЩІ

„Проза", про яку буде мова, не літературного хареактеру. Залишимо збоку постійні браки товарів першої потреби. Пригляньмося „малим справам", якими живе і які мусить полагоджувати людина в соціялістичній Польщі, „справам", які отруюють життя громадянина і доводять до хвороби, або й передчасної смерти:

Крамниці, підприємства „послугові" (від слова послуга) у всіх селах, містечка Польщі в урядових годинах, себто в годинах праці — позамикані. Клієнт мусить задоволитися читанням карток з написами: „ремонт", „реманент", „приймання товару", „замкнено з приводу хвороби" (не сказано чиєї), „замкнено з приводу смерти" не сказано чиєї і обеззброююче правдиве — „замкнено з приводу браку персоналу", або ласкаво-інтимне „пішла до бюра".

На запити і реклямації „на вищих інстанціях" ніхто не відзивається. Панує страшна байдужість до людини та її потреб.

Така звичайна справа, як їзда потягом-небезпечна для життя. Кондуктори п'яні, машиністи або п'яні, або під впливом наркотиків. Потяги спізняються на кілька годин. У вагонах задуха, лавки липкі від бруду. Каси продають по два-три квитки на одне місце.

Залізничні двірці півзруйновані. В них повно п'яниць, які сплять на лавках для пасажирів, або й на брудній підлозі. Треба пильно стерегти валізи.

Помешкання найважливіша справа для більш-менш нормального життя. На помешкання треба чекати 20-25 років. Можна померти, тоді помешкання непотрібне.

Дещо будують, але на будівлях підозріло тихо, там, або п'ють, тоді галас, або грають в карти; або звичайно сплять. Здебільша, нема будівельних матеріялів. Мішок цементу коштує тисячу золотих.

Хідники і вулиці перекопані. Кладуть нові каблі, або труби протягом трьох літніх місяців.

Країна потопає у смітті. Бочки на сміття переповнені. Сморід страшний. Смітники випорожнюють раз на місяць.

Сходи в мешкальних будинках — образ „нужди і розпачі". Звичайно на сходах нема світла. Вікна повибивані, на стінах — неприличні малюнки і написи. Центральне огрівання, звичайно, не працює.

Півтора мільйона людей чекає на інсталяцію телефону кілька років. На направу телефону треба чекати три-п'ять місяців. Газетні кіоски, звичайно, позамикані. Московську „Правду" купують тільки тоді, коли в крамницях продають рибу. Очевидно, риба „Правди" не читає, її вживають на опакування.

П'ють усі, навіть ті, від яких залежить життя людей-шофери таксівок і автобусів, машиністи на залізниці. На вулицях можна побачити п'яних вояків і старшин.

Книги подорожчали на 300-400 відс. Одна книга, звичайно, коштує 800-1,500 золотих. Нема шкільних підручників, словників, енциклопедії. Телевізію не люблять, але дивляться.

Утримання подружньої пари — чоловік і жінка, — одно мале авто Фіят 126R вимагає 50.000 золотих.

Вчителі в школах беруть від батьків 5-10,000 золотих за ліпше відношення. 80 відс. бюджету родини йде на їжу. М'яса в державній продажі майже нема. М'ясо з села продається майже легально і коштує 700-800 зол. за кґ. Вовняний светер у державній крамниці коштує 12,000 зол., у Франції 130-150 франків. Бензина на картки, 24 літри місячно по 60 зол. літр. Того мало і треба докуповувати 20-30 літрів за 150, літра. Очевидно, приватно.

Авто в Польщі можна купити тільки за девізи, або на талони, які отримують партійні діячі. Авто також можна виграти на лотереї. Є і вільний ринок на авта. За польське мале авто треба заплатити 700,000 зол., за Фіята — 125, більш мільйона за „Польонеза" — 1,600.000 — 1,700.000 зол. за совєтську Ладу 2,800 зол.

Без авта життя в Польщі дуже тяжке, з автом також. Звичайно, крадуть частини авта, найчастіше колеса. У приватників колесо коштує 10,000 золотих. Каросерія польських авт дуже хутко ржавіє і за чотири — п'ять років авто не надається до вжитку.

Є в Польщі дивний вираз „велика плита". З „великих плит" інколи розміру стіни кімнати дуже швидким темпом будують дім, який взагалі не можна нормально вживати „женуть плян". Підлога знищена в кількох місцях, віконні рами повигинані, вікно не можна ані відчинити, ані зачинити, центральне огрівання не працює. Ванну взагалі не можна уживати.

Можна купити помешкання в „передвоєнній кооперативі" за 150,000 золотих, або дім для одної родини за 20-30 мільйонів зол.

Ознакою соціялістичної Польщі є черги. В чергах стоять за всім: за молоком, за хлібом, за порошком до прання, за чимсь солодким для дитини (і досі на картки), за пивом, і горілкою. Безнадійно стоять черги за рушниками, за постільною білизною. Щоб купити машину до прання в черзі треба стояти кілька тижнів. Туалетовий папер в Польщі - постійний дефіцит, по нього стоять черги. До дефіциту належать ликоваті зелені кубинські помаранчі, сардинки з Югославії, китайська бавовняна білизна. Постало нове слово „черговий стач" — від слова „стояти". На стоянні в чергах заробляють пенсіонери — 100-120 зол. за годину стояння.

Вакації велика проблема фінансового характеру. Над брудним Балтицьким морем, де небезпечно для здоров'я купатися за місяць родина мусить заплатити 100,000 зол., або шість місяців платні вчительки. Часто люди їдуть до кревних на село. Виїзд на Мадярщину на вакації коштує 200,000 зол., на Заході можна виїхати тільки за запрошеннями.

У Польщі часто бракує електричної енергії. На провінції взагалі без пояснень без попередження виключають енергію. Тоді на фермах не можна доїти корів, стають тартаки і цегельні. Але станції заглушування закордонних відомостей працюють без перерви. Найкраще в Польщі чути французьке міжнародне радіо.

Іван Боднарчук

ЛЮДИ, ЩО ЗА ЖИТТЯ СТАЛИ ЛЕҐЕНДОЮ

Роковини 25-го травня 1926 року і 23-го травня 1938 року — дати трагічної смерти Симона Петлюри та Євгена Коновальця — інколи збігаються зі Зеленими святами, і цей збіг надає тим роковинам глибокої символіки. Ці два імена стали в останніх десятиліттях символом боротьби за визволення України. С. Петлюра і Є. Коновалець, ці дві властиво різні постаті людей, з двох різних далеких частин української землі, були носіями й борцями за здійснення однієї великої ідеї: створення Самостійної Соборної Української Держави. І навіть кінець життя судилося їм мати однаковий: трагічну смерть з руки наємного вбивці. Вшановуючи їх світлу пам'ять, український народ водночас складає поклін цій ідеї, за яку вони згинули.

У важкі, трагічні хвилини історії України, коли вирішувалася її доля, вийшов на арену С. Петлюра, який, відчувши історичну відповідальність, повністю віддав себе службі для великої ідеї. Народився на передмісті Полтави 10-го травня 1879 року. Вже, як юнак, став провідником української групи при Полтавській семінарії. До 1917 року займався журналістикою, а 22-го травня 1917 року прибув до Києва на І Всеукраїнський Військовий З'їзд. Від того часу стояв при кермі, як один із будівничих молодої Української Держави. Спершу обрано його першим секретарем військових справ в уряді Центральної Ради, а потім командиром Червоних і Чорних Гайдамаків, що боронили Україну від московських большевиків. Коли гетьман Скоропадський проголосив федерацію з Росією, Петлюра підняв повстання проти гетьмана й 14-го грудня 1918 року на чолі війська зайняв Київ. Став членом Директорії і в день урочистого проголошення злуки й соборности українських земель, ім'я Петлюри було на устах усіх патріотів. Ніщо не могло його зламати й він уперто й послідовно вів до кінця боротьбу за українську державність.

Для себе не бажав Петлюра нічого: все посвячував для справи української державности. Мусів боротися не тільки з зовнішніми перешкодами, але і з непосильними внутрішніми труднощами. Мав проти себе військову й політично-партійну отаманію, брак національної дисципліни, брак державницького й соборницького наставлення провідної верстви, непослух, наклепи, заздрість, навіть зраду. Але Головний Отаман не звертав на них уваги. Він писав в одному листі з травня 1926 року, незадовго до смерти: „Мене мало обходять спліткі, брехні, помиї, інсинуації, бо це та „леґуміна", яку мусить споживати кожний відповідальний діяч. Я певний, що правильність обраної мною лінії виправдає історія...

Дня 18-го червня 1918 року створено Генеральний Секретаріят і Петлюра став першим секретарем військових справ. Головою Секретаріяту був обраний В. Винниченко, утопійний соціяліст, який вірив, що Україна забезпечить свою волю союзом з московськими соціялістами, тому не треба їй війська. Він радше шкодив творенню української армії, тому Петлюра покинув працю в Секретаріяті та на власну руку почав організувати військо на Лівобережній Україні. Зорганізував Гайдамацький Кіш Слобідської України, що складався з полків Чорних і Червоних Гайдамаків. У січні 1918 року здобув Петлюра київський арсенал і приборкав большевицьке повстання. Але армія Муравйова, що прийшла на допомогу місцевим росіянам, здобула Київ і Петлюра мусів його покинути. Але вже 1-го березня знову зайняв Київ.

Через свою протикомуністичну діяльність став Петлюра небезпечним для большевиків і вони його вбили руками агента жида Шварцбарта. Цим убивством хотіла Москва вдарити по українській самостійницькій ідеї, її обезголовити й розгромити. Але її сподівання не здійснилися, бо смерть Петлюри тільки осяяла українську визвольну ідею авреолею мучеництва. Богдан Бора так говорить про це у вірші „Сім куль...

Сім куль огненних і залізних
В обличчя, в груди, у рам'я.
Сім букв — ім'я його вітчизни,
Сім літер — і Його ім'я.

І наче в кожну букву-куля.
І наче в кожну букву — цвях.
Щоб смерть на сім замків замкнула
Йому в Його вітчизні шлях.

(Закінчення на стор. 4)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Лариса Залеська М. Л. Онишкевич

Ярослав Мудрий на сцені Ню Йорку

У днях 30-го квітня і 1-го травня ц. р. в Ню Йорку тричі відіграно п'єсу Кочерги, драматичну поему „Ярослав Мудрий", а у постанові Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької.

Хоч для більшости глядачів Іван Кочерга (1881-1952) може не є одним із найбільш відомих наших драматургів — його твори, головно ранні, відносно дуже сценічні, і тому були досить популярні в Україні, якщо не було офіційних перешкод. І. Кочерга залишив у нашій літературі 30 п'єс і драм та багато статтей. Від першої п'єси, написаної 1910 року, розпочався його творчий період у драматургії; найкращі свої драми він написав між 1926 та 1934 роками від таких, як „Фея гіркого мигдаля", „Алмазне жорно", до „Пісні про свічку" (1931) і „Майстрів часу" (1934). Саме ця остання річ звернула на нього більше уваги. У другому періоді він переробляє деякі свої раніші твори і пише кілька нових — це „Ярослав Мудрий" та „Пророк" (про Тараса Шевченка).

Автор закінчив першу версію „Ярослава Мудрого" в 1944 році; цей факт дуже важний для розуміння напрямку цілого твору. Це був ще час війни. Був натиск на виявлення та посилення зусилля проти німців, на закінчення війни. Тому, коли Кочерга дуже замітно вказує на це, як Новгород допоміг Ярославові, то в автора мотивація була пов'язана радше за своєю реальністю. Кочерга давав тогочасний коментар, як данину часові. Саме тому стільки уваги для неґативного насвітлення варягів (це відкинення норманської теорії про їхню участь у розбудові Руси). Другим свідомим намаганням автора було показати певні душевні вагання Ярослава, який старався бути справедливим, хотів також миру, але рівночасно, як провідник держави мусів вести бої. Автор уважав Ярослава досить суперечливим характером.

Цю п'єсу вперше поставив у реалістичному стилі М. Крушельницький 1948 року, у харківському театрі; та скоро вона зникла зі сцени, коли почалась і критика твору й автора — за реалізм, а пізніше і за відсутність його. Совєтська критика звертала увагу, що князь преставлений навіть забагато ідеалізований; а в інший час нарікали, що він замало позитивний, і тому в Києві не зробили заплянованого фільму. Аж після відлиги, 1968 року, різні театри почали ставити п'єсу зі своїми інтерпретаціями, змінами, пропусками та вставками.

Для сцени в Ню Йорку Лідія Крушельницька дещо скоротила твір (хоча можна було й більше). Вона вміло відкинула пропаґандивні елементи, які автор мусів включити. Крушельницька наголосила одне із гасел твору — „спершу закон, — а потім благодать", тобто потребу зорганізованого життя на основі законів, таких, як Ярославова „Руська Правда", а тоді вже осягнення спокійного життя. У творі є тільки натяки на деякі непевності в душі князя, але трагічних рішень чи вибору справді в творі нема. Актор Володимир Курило віддав Ярослава, як людину з ваганнями, а не як стереотипного залізного монарха.

У порівнянні до авторового тексту, душевний конфлікт ченця Микити (сина новогородського правителя Костянтина) — у цій постанові дещо інакше розв'язано й упрощено; результат є може й більше психологічно оправданим і не так очевидно політично мотивованим, як це зробив Кочерга. Л. Крушельницька дала Микиті змогу остаточно привести свій гнів та пімсту до акції — коли, після довгих вагань, він таки намагається вбити Ярослава, і притому саме гине. Ярослав Шуль грав ролю Микити з індивідуальністю, з переконливим темпераментом, головно в перших актах.

Ввесь твір, зокрема у постановці в Ню Йорку, — це радше представлення широкого тла подій, з деталями побуту й культури двору Ярослава. Саме цей аспект відразу виразно впадає в очі величчю та якістю декорацій, оформленням сцени, реквізитами (Ані Фаріон та Оксани Цегельської), освітленням (Юрія Ґречила) та стилевими одягами (Л. Крушельницької). Мистецько створені декорації Володислава Клеха — творили атмосферу великого культурного двору княжого города. Деталі меблів, могутність будов, та й ще при переданні різної погоди — творили підставу для величавої дії. Широка сцена, велике число акторів — все підсилювало загальне враження про велич держави, велич діл і культури доби Ярослава, включно із його книжними і церковно-будувальними ділами, плянами й зацікавленнями, на які впливало також і християнство. У п'єсі гуманність Єлисавети, її увага до християнських засад життя, підкреслювали ці етичні принципи у практиці. Саме через ці елементи, що підкреслюють вплив християнської релігії на Київську Русь, протекторат над постановкою дав Метрополітальний Комітет для відзначення 1000-ліття Християнства в Україні.

Музика, аранжована та скомпонована д-ром Ігорем Соневицьким, віддавала культуру релігійних, народних календарних (наприклад, веснянки) чи ритуальних (весільних та похоронних) пісень у відповідних сценах. Спів ефективно виконав ансамбль „Про-

(Закінчення на стор. 4)

Ярослав Падох

Американському НТШ — 40 років

І.

Після руїни, що її принесли Україні обі світові війни Наукове Товариство ім. Шевченка, яке саме входить у своє 115-річчя, зайняло винятковe місце в організованому громадському й науковому житті нашого народу: воно найстарше й тому оправдано називають його незнищимим товариством.

НТШ постало в 1873 році з полум'яного духа батька нової України, Тараса Шевченка, іменем якого наречено це Товариство вже на дванадцятому році після смерти поета. Постало, як пряма реакція на ганебний циркуляр царського міністра Валуєва, яким заборонено вживання української мови в публічному житті й друкарстві, проголошуючи, що її „не было, нет и быть не может". Воно виникло заходами й при грошовій допомозі українських громадян Східньої України з метою дбати про національний і культурний розвиток українського народу обабіч Збруча й зокрема для поширювання забороненого друкованого слова в підросійській Україні. Це товариство засвідчувало соборність українського народу, на що вказувало й це, що статут його склали Михайло Драгоманів і член Кирило-Методіївського Братства Дмитро Пильчиків. Соборність НТШ скріпив також киянин, професор і науковець, Михайло Грушевський, який 1894 року прибув до Львова й три роки пізніше став головою Товариства.

Під проводом М. Грушевського, майбутнього першого президента Української Народної Республіки, НТШ стало справжньою академією наук, відомою в цілому науковому світі.

Змінлива доля

Було великою честю для НТШ мати М. Грушевського своїм головою, а водночас — великим щастям. Знаменитий вчений, автор великої, досі неперевершеної „Історії України-Руси", був і неперевершеним організатором наукової праці. Маючи своїми співробітниками Івана Франка, Володимира Гнатюка й інших науковців та студентів, яких виховав на видатних істориків України, Грушевський розбудував наукову працю НТШ й її видавничу активність, зробивши головний орган — „Записки НТШ" одним з найкращих журналів у світі слов'янських студій. Це допомогло здобути фонди й піднести повагу НТШ до того рівня, що віденський парлямент в 1916 році схвалив піднести НТШ до гідности державної академії наук. Цей золотий період НТШ закінчився з виїздом Грушевського зі Львова напередодні Першої світової війни.

Крім суто наукової праці, продуктом якої було кількасот дослідчих праць, кількадесят томів джерельних матеріялів до історії й культури України та десятки наукових журналів і збірників, НТШ вело дуже жваву громадську працю й не було ні одної культурної акції без його участи. Зокрема золотими буквами записалися видавані НТШ журнали „Зоря", і „Літературно-Науковий Вістник", які втримували живий зв'язок із ученими й громадськими діячами Східньої України.

Важка доля стала уділом НТШ після обох воєн й часу поміж ними. За польської двадцятирічної окупації, НТШ втратило всі державні субвенції й мусіло переборювати багато перешкод, а зокрема обмежити видавничу діяльність із-за браку фондів. Хоч продовжувалася поява „Записок НТШ", то драстично зменшилося їх число. Ще гірші умови були за подвійної окупації совєтської та німецької, коли діяльність НТШ була заборонена, а його майно сконфісковане, включно до бібліотеки й багатих архівів. НТШ віджило щойно після останньої війни й то далеко від рідного Львова. 30-го березня 1947 року відновлено НТШ в Мюнхені й обрано головою львівського голову проф. Івана Раковського, а секретарем проф. Володимира Кубійовича. Розпочато живу діяльність, зокрема відновлено видавання „Записок НТШ" й поставлено основи під многотомову Енциклопедію Українознавства". Сім місяців пізніше постало в Ню Йорку наше американське НТШ.

Американські гаразди

Передо мною лежить добре виношена книга, обгорнута в сіре полотно з темночервоними наріжниками й внутрішнім написом: „Наукове Товариство ім. Шевченка, Американський Відділ у Ню Йорку. Книга протоколів, 1947 рік". Це первоначальний літопис американської вітки 115-літнього НТШ, якій 29-го жовтня 1987 року сповнилося сорок років існування. Двісті сім понумерованих сторінок змальовують барвну й якже цінну картину поширення нашого столітнього Товариства на американський континент і його перше, сповнене трудів і здобутків, п'ятиліття.

Чітким письмом й скупими, речевими словами списав цей перший протокол, перший секретар нової установи, д-р Роман Осінчук.

„Протокол ч. 1 із конституючого зібрання членів і запрошених громадян в цілі створення Американського відділу НТШ в Ню Йорку дня 29-го жовтня 1947 р. в домівці „Українського Квартальника" в Ню Йорку при 11 Е. 7-ої вулиці.

За ініціятивою проф. Миколи Чубатого і на його запрошення зібралися: о. Лев Чапельський, парох Елизабету, Н. Дж., д-р Роман Осінчук, лікар замешкалий при 23 Е. 6-та вул., д-р Володимир Калина, професор, 747 Е. 9-та вул., д-р Ярослав Макарушка, лікар, 714 Е. 9-та вул., д-р Тиміш Олесіюк, лікар, 267 Е. 6-та вул., д-р Микола Багринівський, адвокат, 261 Е. 10-та вул., д-р Петро Гладкий, ветеринар, 517 Е. Ігел Аве., Бронкс і Святослав Гординський, маляр-артист, Елизабет, Н. Дж.

Із присутніх д-р Чубатий і д-р Осінчук є дійсними членами, а о. Чапельський є звичайним членом НТШ, а інші - це запрошені громадяни, що прибули до Америки, як емігранти з Німеччини, чи Австрії".

Продовження буде.

У Пітсбургу з великим успіхом пройшов панель про переслідування УКЦ

Владика Р. Москаль бере участь в дискусії, яку вів В. Баклі.

Проведений у Дюкейнському університеті 29-го березня ц.р. панель на тему „Совєтські переслідування Української Католицької Церкви", що його проводив широковідомий політик і публіцист Вілліям Баклі мол., викликав широке зацікавлення американської публіки і засобів масової інформації. Панель відбувся в рамках відзначування 1000-ліття Християнства в Україні, його заініціювала українська католицька дієцезія св. Йосафата з Єпископом Робертом Москалем у проводі.

Даючи інтерв'ю газеті „Пітсбург Пресс", В. Баклі сказав, що він погодився вести такий панель, бо уважає за потрібне поширити той факт, що Українська Католицька Церква в Україні не може свобідно себе виявляти. Кожний в ЗСА знає, що переслідують жидів, але куди менша кількість людей знає, що переслідують християн. І це вина самих християн".

Близько 1,000 осіб, переважно неукраїнців, були присутні на доповідях у Пітсбургу в той день. Багато панелістів підтримало у своїх виступах В. Баклі, зокрема Станіслав Левченко, колишній майор КГБ, який утік кілька років тому на Захід. „Американці знають дуже мало про становище Української Католицької Церкви, — сказав він, — тому нашим завданням є поінформувати американців про це, а також про те, що публічна опінія є для СССР дуже важливою. Тільки коли публічна опінія буде вимагати, тоді можна сподіватися змін в цій ситуації".

Крім С. Левченка участь у панелі взяли Єпископ Р. Москаль, Катерина Чумаченко, Йосип Тереля, проф. Степан Варди з історичного департаменту Дюкейнського університету, проф. Денис Дюн з Інтернаціонального Інституту університету в Тексасі, і о. Атаназій Пекар, директор семінарії св. Йосафата у Вашінґтоні. Кожний із семи панелістів представив справу з іншої сторони, відповідно до свого посту та знання. Зокрема слухачам було цікаво почути інформації Й. Терелі, так би мовити „з перших рук", який, між іншим, заявив, що гласність М. Ґорбачова є лише для зовнішнього світу.

Цікаві були спостереження проф. Д. Дюна, який говорив про становище Ватикану щодо переслідування українців-католиків і їх церкви в Україні, а особливо Папи Івана Павла II. Він пригадав енцикліку Папи Пія XII, якою він засудив Львівський синод 1946 року і висловив думку більшої кількости учених, що Кремль стояв за атентатом на Папу Івана Павла II тому, що боявся його підтримки католиків за залізною заслоною.

Обширні інформації про панель подали місцеві газети „Пітсбург Пост-газетт", „Пітсбург Пресс" і „Грінсбург Трібюн Рівію". Чотири довколишні радіопрограми дали півгодинні повідомлення про панель, а також усі три місцеві телевізійні канали.

Місцева католицька преса також подала статті на тему панелю, прикрашені численними знімками.

ПРОЩАЙ, ШКОЛО!

У „Свободі" з суботи, 7-го травня, ц.р., ч. 86 в репортажі про матуральні іспити у Школі Українознавства ОУА „Самопоміч" пропущено рядки з прізвищами чотирьох учнів-абітурієнтів. Після Талі Гірняк має бути: Христя Головінська, Адріяна Дрогомирецька, Маркіян Дума та Ігор Кобрин.

Молода капеля бандуристів в Жангада до Суль

Нове життя відкрилося перед нашою громадою, коли серед жангадійських зелених гір гучно залунала бандура.

Зроду нечувана і непередбачена подія сталася 24-го серпня минулого року, коли капеля бандуристів зі ЗСА приїхала зовсім несподівано до Жангадо з Куритиби. Непередбачено тому, що не був одинокий вільний день з цілої тури, який вони присвятили для „колоній", віддалених 275 миль від Куритиби.

Вже вчасним ранком почав збігатися народ. Кожний щось приносив, щоб приготовити смачний обід для гостей.

Парох церкви Св. Духа о. Петро Блащишин представляє бандуристів.

Бандуристи приїхали десь коло 1-ої години по полудні. Привітали їх селяни широкими обіймами, адже українці, рідні, приїхали з далекого Ню Йорку. Після обіду в скромному парафіяльному домі, поки далі люди сходилися з усіх усюдів, розселених по лісах в 15 кілометрів від осередку села, Андрій Китастий зі своєю бандурою сів на лавці напроти нашої української православної церкви Св. Духа, оточений народом і природою. Його пальці вдарили по струнах. Заграв і заспівав кілька пісень так мило і звучно, що й пташки замовкли, щоб його послухати.

Пізніше зібралися усі до громадської домівки. Тут о. парох привітав бандуристів в імени присутніх. На сцені появились Тарас Павловський, Андрій Китастий, Лідія Чорна, Наталка Ковальчук та Ліля Павловська. Перевіривши струни бандур, почали виступ цілою душею. Одна пісня краща від іншої. Їхні ніжні голоси то зливалися зі звуками інструментів, то їх переборювали, то перед ними зникали. Бандура, оживлена їхніми мистецькими пальцями, приносила слухачам насолоду, а їхні душі підносила до небес. Краса бандури і милозвучність співу, повага до простого народу та їх променисті обличчя зачарували всіх. Хто тут був — повік цього не забуде й слів відповідних не знайде, щоб іншим розповісти, що тоді відчув. Програма тривала півтори години. Люди були так захоплені, що й не помітили, як час так скоро проминув. Після останньої точки присутні подякували бандуристам селянським „Многая літа". Далі слідували знайомлення, розмови, подяки, побажання, признання, похвали, співи.

Перші українські поселенці цього села прибули при кінці минулого сторіччя. Вони привезли зі собою до свого краю культуру, релігію. Передали це багатство своїм нащадкам, котрі тепер, використовуючи нагоду, переспівали іншим гостям всі пісні, які запам'ятали з рідного краю. Бандуристи були надзвичайно захоплені. Шкода, що час був короткий. Вони мусіли вертати. Помчали автами в ліси, крутими доріжками, щоб бодай трохи побачити, як живуть наші селяни на „колоніях".

Коли ж наші гості приїхали до Жангади і привіталися з людьми, пішли найперше до церкви на молитву. Вони принесли для прикраси престолу букет рож. Увічливо і з пошаною ставилися до кожного. Скромні і приступні для всіх, на сцені виступали як справжні знавці музики і співу. Виступили безплатно. Самі покрили кошти винайменого авта, склали пожертви для церкви.

Щиросердечна подяка тим, які організували приїзд капелі!

О. Петро Блащишин

Підсумки УІІІ конкурсу на наукові історичні твори фонду СУА ім. Л. і П. Ковалевих

Жюрі УІІІ Наукового Конкурсу Фонду СУА ім. Лесі і Петра Ковалевих у складі проф. Ярослава Пеленського (голова), проф. Зеновія Сохор і проф. Олега Федишина одноголосно признало нагороди за такі твори:

Перша нагорода: проф. Богдан Кравченко, „Соціяльні зміни і національна свідомість в Україні у двадцятому столітті", Лондон, МекМіллан і Ст. Ентоні Коледж в Оксфорді, 1985, 333 стор.

Друга нагорода: проф. Френк Сисин, „Між Польщею і Україною: дилема Адама Киселя, 1600-1653", Кеймбридж, МА, Гарвардський Інститут Українських Студій, 1985, 406 стор.

Третя нагорода: проф. Мирослава Мудрак, „Нова генерація і мистецький модернізм в Україні", Ен Арбор, 1986, 282 стор.

Урочисте вручення нагород відбудеться при кінці жовтня 1988 року під час нарад Головної Управи Союзу Українок Америки.

Екзекутива СУА складає подяку членам жюрі за їхній труд і добру волю у доборі наукових праць для відзначень.

У Вашінґтоні...

(Закінчення зі стор. 1)

ли: о. Владімір Шібаєв, пастор Стефан Матвіюк, Йосиф Беґун і Микола Руденко, та багато інших осіб. Від Комітету 1000-ліття Християнства в Україні в семінарі брала участь Уляна Дячук, головний касир Українського Народнго Союзу. Кардинала М. Любачівського у його дводенній поїздці до Вашінґтону супроводжав Владика Роберт Москаль, єпископ епархії св. Йосафата у Пармі.

Гостей семінара привітав Томас Ґріском, дорадник Президента у справах інформації і плянування, а у панелі виступали Ричард Шіфтер, Розанна Ріджвей, Ліза Джеймсон, а також Пола Добрянська. Семінаром проводив Пітер Реддавей з Інституту ім. Кеннена.

У програмі відвідин Кардинала М. Любачівського була також зустріч з пресою і сніданок з багатьма конгресменами і сенаторами, ініціятором якої був конгресмен Вілліям Ліпінскі, демократ з Ілліной. Дуже ефектовно виступили свідки між ними недавно прибулий з СССР письменник і поет М. Руденко, який розказав присутнім про знущання над Церквами і вірними. Його зізнання перекладала на англійську мову Катя Чумаченко, асистентка державного підсекретаря Р. Шифтера. М. Руденко також зустрічався з президентом Реґеном.

Про семінар і виступ президента Р. Реґена написали довші чи коротші звідомлення такі відомі газети, як „Вашінґтон Пост", „Лос Анджелес Таймс", „Ню Йорк Таймс", „Стар-Леджер" та багато інших.

З нагоди Тисячоліття

В центрі міста Філядельфії у міській ратуші відбувається збірна образотворча виставка п.н. „Духова мандрівка". Відкриття виставки відбулося 22-го квітня і тривати ме до10-го червня ц.р. На виставці між іншими картинами і одна картина Стефана Рожка — „Спільна Молитва" (вгорі), яка мальована на відзначення Тисячоліття Християнства в Україні, що й подано в каталозі.

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого найдорожчого і незабутнього
МУЖА, БАТЬКА, ДІДА

бл. п.

ІВАНА СТАРЕЙКОГО

будуть відправлені

БОЖЕСТВЕННІ ЛІТУРГІЇ

1-го червня 1988 р. в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя, Сиракюзи, Н. Й. і 2-го червня 1988 р. в українській католицькій церкві св. Марії, Аллентавн, Па., 224 N. 4th St.

Приятелів і Знайомих просимо Його згадати у своїх молитвах.

ОЛЬГА — дружина
ОЛЬГА — дочка
АНДРІЙ БІЛИК — зять
і внуки

ПОДЯКА

З волі Всевишнього дня 25-го листопада 1987 року
відійшов у Вічність
наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п.

о. ЙОСИФ АДРІЯН ЛУКАШЕВИЧ

Цією дорогою складаємо сердечну подяку нашим Дорогим Рідним, Приятелям і Знайомим за їхню моральну допомогу, за відвідини недужого, за квіти, письма і телефони, за теплі слова розради і потіхи.

Щиро дякуємо о. П. Бумбарові, о. І. Кащакові, о. Ю. Лукачикові, о. W. Michatek і о. D. Mura за духовну опіку та уділювання Найсвятіших Тайн дома і в шпиталях Рочестеру і Penn Yan. Ми невимовно вдячні нашому родинному лікареві др. Богданові Ґарбовському в Ютиці за його незвичайно дбайливу безінтересовну лікарську опіку й допомогу для хворого впродовж довгих років. Дякуємо щиро о. крилош. Богданові Смикові, пароховi в Ютиці, що на вістку про відхід у Вічність о. Йосифа поспішив нам із співчуттям і допомогою при підготові похорону, дякуємо за відправлення Панахид, переведення священичих похоронів, Заупокійну Службу Божу і за теплі прощальні слова в церкві і під час тризни.

Ми глибоко зворушені і вдячні о. мітр. В. Середовичеві за його приїзди із Сиракюз для участи в Панахиді і в похоронах, а також о. І. Кащакові, о. П. Дудякові і о. дияк. др. М. Ткачеві, що співслужили в похоронних відправах.

Дякуємо римо-католицьким священикам з Ютики о. Msgn. L. Pruzny і о. E. Jakubic за їхню участь у похороні, а також щиро доцінюємо труд приятелів Покійного о. W. Michatek і о. D. Muro з Penn Yan, що приїхали віддати Йому останню прислугу. Ми вдячні всім Приятелям і Знайомим у Ютиці, парафіянам церкви Чесного Хреста і церкви св. Володимира Великого, що приходили на Панахиди, похоронні відправи, щоби попрощати шанованого і дорогого священика, що довгі роки відправляв у церкві св. Володимира Великого Св. Літургії, що часто служив їм Св. Тайною Сповіді та виголошував для них численні проповіді і духовні науки. Велика дяка і сердечне спасибі нашому Сестрінкові і Кузенові др. Несторові Томич, що в найтяжчому для нас часі постійно — вдень і вночі — помагав нам своїми професійними порадами, відвідував і потішав, а вкінці разом з дружиною Уляною і діточками відбув далеку подорож, щоби цілою родиною відпровадити Дорогого Вуйка в останню дорогу. Дякуємо Всім, що чудовими квітами прикрасили місце останнього перебування на цьому світі нашого Найдорожчого Покійного.

Рівнож дякуємо сердечно приятелям Покійного о. монсін. Contor і о. монсін. Donovan, що прийшли до похоронного заведення, щоб відмовити молитви і віддати останню пошану нашому Найдорожчому Мужеві, Батькові і Дідусеві, як також за щирі слова потіхи й розради для нас.

Дякуємо сердечно за Служби Божі, що їх, крім членів найближчої родини жертвували: Д. і Ю. Ганушевські, Ст. і О. Ганушевські, З. Гарасимчук, родина Гошовських, Я. Dziegel, Ан. Кісс, о. І. Кащак, др. В. і М. Когутяки (2), О. і Л. Кокодинські, др. П. і О. Кузьмаки (3), Т. і Я. Кушнірі, о. Ю. Лукачик, О. і Ст. Мельник, о. дек. Мезано, В. і М. Пронів, 208 Відділ „Провидіння", 484 Відділ УНСоюзу, Б. Ричек (7), Я. і О. Томичі (2), о. М. Харина, О. і М. Смішкевичі (2), родина Ст. Чорної (2), Н. і В. Шеховичі (2).

Замість квітів на могилу Покійного члени ближчої і дальшої родини, приятелі і знайомі зложили щедрі пожертви на церковні, громадські і добродійні цілі, а саме:

На Фонд будови церкви в Ютиці: по 100.00 дол. — Наталія Лукашевич, Оксана і Лавро Полони, Ярослава й Омелян Томичі, др. Нестор і Уляна Томичі; 40.00 дол. — Дзвінка Соммерс; по 25.00 дол. — Я. і Є. Пиктей, В. Смик, Ст. і Дз. Чорні, Я. і О. Яцковські; по 20.00 дол. — З. і М. Боднарчуки, Н. Камавф, В. і Р. Рабарські, Б. і Ір. Рабій, М. і Н. Фалинські; по 10.00 дол. — А. і І. Бекерські, В. і В. Величко, В. і М. Віґаки, М. і К. Драґоші, В. О. Запаранюки, В. О. Кропельницькі, М. і Е. Николайчуки, В. і Р. Пилипчуки, І. і Т. Сеньки, М. Смолій, А. і Т. Семеняки, Л. Ярмак, В. Яців.
Разом $770.00

Патріярший Фонд — св. Софія: по 100.00 дол. — Я. і Ом. Томичі, проф. А. і Ір. Дзедзик; по 75.00 дол. — М. і Ст. Грубий, Ор. і Ів. Грубий; 50.00 дол. — Хр. і Яр. Грубий; 25.00 дол. — Т. і З. З. Савицькі; 20.00 дол. — Ан. і Я. Ромах.
Разом $445.00

Священичий Фонд у Бразилії:
50.00 дол. — В. і О. Ліщинські; 40.00 дол. — О. і Т. Боднарчуки; 20.00 дол. — С. Леньо; 10.00 дол. — П. Мазак.
Разом $120.00

Гарвардський Проєкт Тисячоліття:
500.00 дол. — Я. і Ом. Томичі; по 100.00 дол. — О. і Л. Полони, др. В. і М. Когутяки, Д. і В. Сенежаки.
Разом $800.00

Комісія дослідження Голоду в Україні — Вашінґтон:
100.00 дол. — Я. і Ом. Томичі; 25.00 дол. — В. Літинський.
Разом $125.00

Родина дякує щиро жертводавцям за їхні щедрі датки для вшанування пам'яті нашого Найдорожчого Мужа, Батька і Дідуся.

Нехай Милосердний Господь сторицею винагородить усіх своїми ласками.

У безмежному горю залишені:
дружина — НАТАЛІЯ
доньки —
ЗВЕНИСЛАВА з чоловіком ПАВЛОМ СОММЕРС
ОКСАНА з чоловіком ЛАВРОМ ПОЛОН
внуки —
ХРИСТИНА з чоловіком ЯРЕМОЮ ГРУБИЙ
АДРІЯННА ПОЛОН
БОРИС ПОЛОН

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями та Знайомими, що в суботу, 7 травня 1988 р. відійшла від нас у Вічність на 95-му році життя

Найдорожча МАМА, БАБУНЯ та СЕСТРА

бл. п.

Ольга з Пеленських Ліщинська

абсольвентка Господарської Академії в Отербаху, Австрія, довголітня учителька господарських шкіл, працівниця „Сільського Господаря" та Рільничої Палати у Львові.

ПАРАСТАС відправиться у вівторок, 10-го травня 1988 р. о год. 8.00 веч. в похоронному заведенні Литвин-Литвин при 1600 Стайвезант Аве., Юніон, Н. Дж.

ПОХОРОН відбудеться в середу, 11-го травня, о год. 9.30 ранку з Української Католицької Церкви св. Івана Хрестителя при Сенфорд Аве., Нюарк, Н. Дж. на Голливуд цвинтар в Юніон, Н. Дж.

В глибокому смутку:
діти: ДАМ'ЯН і ОКСАНА
ЛЮБОМИР і РОЗА
внуки: ТАРАС, ЛАДА і МИХАЙЛО
сестра: НАТАЛІЯ ЗДЕРКО з родиною в Україні
кузен: МИРОН УТРИСКО з дружиною ГАЛЕЮ
та численна ближча та дальша родина в ЗСА та в Европі

Загальні збори Відділу ООЛ в Джерзі Ситі

У суботу, 5-го березня, 7-ий Відділ Організації Оборони Лемківщини (ООЛ) відбув звичайні Загальні збори. Збори відкрив голова Відділу Іван Гресь. У вступному слові він привітав присутніх на зборах членів головної управи ООЛ, гостей та членів Відділу. Після привітів голова попросив вибрати президію до проведення зборів. На пропозицію мгра Зенка Гальковича до президії вибрано — головою Івана Хомка, секретарем Дмитра Тхора, почесними членами президії мгра Любомира Пеха та Василя Гаргая. Від імени президії І. Хомко подякував за довір'я і сказав, що президія буде старатися провести збори в дружній атмосфері. Відтак він прочитав порядок нарад, котрий був прийнятий одноголосно.

Першим звітодавцем Відділу був голова Іван Гресь. Він дуже точно подав перебіг праці членів Відділу, сказав, що Організація Оборони Лемківщини не є конкуренційною організацією, нашим завданням є ставати в обороні традицій української спадщини, що їх залишили нам наші предки. Нашим завданням є стати в обороні братів та сестер, котрих поляки примусово виселили, щоб таким чином присвоїти собі наші лемківські землі, і в кінці нас кличе мати Україна стати в її захист, бо, як знаємо, ми, лемки, не різнимося нічим від наших братів та сестер наддніпрянців, волиняків, бойків, гуцулів чи подоляків, бо ми всі сини та дочки нашої рідної матері — України. Голова подякував нашим паням, а особливо Павліні Гоч, Катерині Гирі, Анні Лукашин, Емілії Чухті, Антоніні Тхір та всім іншим, що активно причинилася до росту нашого Відділу.

Другим з черги звітував секретар Дмитро Тхір, дуже активний член нашої громади, та взірцевий секретар. Відтак звітував касир Відділу Петро Лукашин, який сказав, що наш Відділ видилив 3,000 долярів на різні громадські цілі.

За Контрольну комісію звітував голова Михайло Пилипчак. Він сказав, що Контрольна комісія провела контролю всіх членів, які мали якісь функції, і знайшла все в порядку. До дискусії не було нікого, бо члени управи Відділу працювали дуже віддано для загального добра нашої організації.

Відтак голова попросив Номінаційну комісію подати список членів нової управи. Запропонований список був прийнятий одноголосно. Головою управи знову обраний Іван Гресь. Слово-привіт від головної управи ООЛ виголосив Іван Хомко. Він росповів про напрями праці головної управи, побажав новій управі Відділу успішної праці.

Дмитро Вох

Українська православна парафія у Вашінгтоні 30 років не мала храму, а збиралася у каплицях, в домах чи підмаймала чужі будинки. Лише минулої осени завершено будову власного храму на обширній 6-акровій площі у метрополітальному Вашінгтоні. Церква, присвячена Чорнобильській катастрофі, була посвячена 24-го квітня ц.р. Владикою Мстиславом.

Якраз у 50-ліття моєї професійної праці архітекта довелося мені завершити цей проєкт та його будову, яка привертає увагу своєю архітектурою.

Церква із залею фронтально розміщена рівнобіжно до однієї з головних доріг Вашінгтону, що тягнеться понад 20 миль.

Проїжджі часто зупиняються, просять дозволу зайти до середини, роблять знимки та запитують, що це за церква, яка це архітектура.

Архітектурний ансамбль складається з церкви та залі. Центр композиції переміщений на новий храм. Виразний рисунок усіх верхів — бань створює монументальний і водноpаз мальовничий образ храму. Серед струнких чотирьох грушкоматих бічних бань підноситься високий центральний верх-баня. При вході в храм впадає в очі могутній розмах простору, який є відкритий в глибину, в напрямі центрального підбанного середхрестя, яке відкрите у висоту. Інтер'єр цей за допомогою двох арок з клеєного дерева, величезних розмірів, на всю ширину і висоту із допоміжними бальками, починаючи від 20 стіп високих стін, взноситься вгору та вражає висотним розкритим простором. Здається, що зеніт цієї центральної бані міститься на безмежній висоті. Це враження створюють заломи переходу із квадратної підставі до восьмикутника високого підбанника, із високими вікнами, врешті стелі що губиться у далечині. 56 стіп понад підлогою.

Задня стіна нефту має отвір до святилища-вівтаря, де є приміщений одноярусний іконостас з арками ідентичної форми як вікна у нефті, із крученими колонками обабіч, з орнаментами-сітками Київського зразку. Іконостас цей є перенесений із попередньої каплиці дому при 16-ій вулиці, і як одноярусний не закриває цілого отвору святилища. Питання виринає чи було б правильно запроєктувати та збудувати новий триярусний іконостас, який закривав би цілий отвір святилища, чи залишити існуючий одноярусний, а зате розмалювати задню стіну святилища іконографією „Оранти і Св. Причастя" так як існує у св. Софії Київській?

На зовні в плянуванні масиву споруди переважають вертикальні лінії пілястрів-конструкційних стовпів, які скріплюють стіни, та височезних вікон стилевого гранчастого завершення. Вікна із гарними пропорціями у відношенні до площин стін, завдяки чому досягається невтримний рух мас вгору, а гра світла і тіней пілястрів та вікон поглиблює пластичність цілого ансамблю.

ЗАВЕРШЕНО БУДОВУ ЦЕРКВИ СВ. АНДРІЯ У ВАШІНГТОНІ

Церква св. Андрія Первозванного у Вашінгтоні (архітект Мирослав Німців).

Зовнішній вигляд дає своєрідну хрещату споруду, яка підіймається вгору, подібно як це діється у внутрі церкви. У повздовжних та чолових стінах трикутної форми є багаті кам'яні завершення декоративного характеру; може стилю барокко? Фронтова стіна церкви має спеціальний декоративний елемент, а саме місце для будучої мозаїки нашого патрона св. Андрія Первозванного. Кам'яне оформлення мозаїки — це багатий карниз, що своїми бароковими лініями окружає мозаїку довкруги та підіймається вгору послідовно з цілою стіною, яка теж має кам'яне завершення багатої форми. Всі ці лінії дають багату гру тіней і світла, які акцентують „дизайн" та підносять вартість і красу архітектурного задуму. Архітектурний елемент входу з вестибюлем має вилблення, яке теж має кам'яне декоративне завершення одного стилю із завершеннями всіх інших стін перехрестя та фронтової стіни церкви.

Храм виглядає монументально та гідний свого призначення.

Чотири менші верхи з банями грушкової форми, високими підбанниками ще більш направляють споруду у височінь. Малі бані не є видні всередині церкви, бо є поставлені на двосхиль ному даху та у своїх підставах сповнюють технічне завдання вентиляції гарячого повітря з середини під час вашінгтонської „гарячки" літніми місяцями. Всі п'ять бань мають хрести одноманітні Київського зразка. Загальна висота церкви з середньою банею є 66 стіп від землі. Церква вміщує 300 осіб, займаючи в цілому 3,000 квадратних стіп.

Предметом нашої розваги є друга частина ансамблю, себто парафіяльна заля, яка є на тому ж самому поземі, що і церква, є невід'ємною частиною одного і того ж задуму архітекта. Обі частини пов'язані у пляні і у архітектониці має зі своїм власним вимовним акцентом. Двосхильний дах залі є аналогічним із двосхильним дахом церкви, але з меншим нахилом та без перехрестя. Поміж масою церкви та залі є плоский дах, який накриває вестибюль та бічні приміщення, і становить гарну підставу, з якої по одній стороні виростає масив залі з трикутниковим закінченням та багатим кам'яним оформленням, подібним як у стінах церкви. Всі вікна корпусу залі дають денне світло і є ідентичної форми з вікнами церкви; через це виявляється вийняткова однозгідність архітектурного стилю обох частин. Навіть вхідний портик до залі є подібним до входу до церкви, маючи декоративне завершення фронтової стіни кам'яної форми у стилі завершення входу до церкви.

Всередині залі дерев'яні арки підіймаються вгору, підтримуючи дах та створюючи взнеслий контраст до інших заль, поміщених під церквами, де плоска стеля дає пригнічуюче враження низького приміщення.

Наша заля є получена з бічними приміщеннями широким 8 стіп коридором, при якому є приміщена крамничка Сестрицтва, кухня, схоівища тощо. Механічна кімната дає огрівання та охолодження. Вміст залі 300 осіб за столами, а 400 на кріслах. Цілість церкви і залі займає 10,000 квадратних стіп. По обох боках церкви й залі знаходяться дві паркувальні площі, разом на 80 автомашин. Паркування це може бути кожної хвилі поширене на решту обширної площі без труднощів.

Підсумовуючи наші розважання, треба підкреслити наявну єдність архітектурної компоновки цілого ансамблю, архітектурного задуму. Ця єдність характеризується постійним зростанням архітектурного акценту поступово до декораційного завершення. У відношенні до означення архітектурного стилю, наша відповідь є одна: сучасний стиль, сучасної конструкційної схеми вповні основана на українській архітектурній традиції хрещатих п'ятибанних храмів. Але цю традицію виявлено у сучасних засобах, нових конструкційних схем та матеріялів.

Інж. Мирослав Німців

Вечір пісні та гумору

У суботу, 23-го квітня ц.р., в великій залі Українського Народного Дому в Ню Йорку хор „Думка" влаштував надзвичайно приємну імпрезу з вечерею, програмою Зенона і Анни Маринців і танцями. Дохід з вечора призначено на покриття коштів, зв'язаних з подорожжю хору до Англії, Франції та Німеччини, де „Думка" братиме участь у святкуваннях 1000-ліття Християнства в Україні.

Завдяки Аллі і Олені Новицьким, заля була дуже гарно прикрашена та естетично прибрані столи, за якими засідали гості-прихильники „Думки". Їх привітав голова Ігор Раковський і попросив пароха церкви св. Юра о. Патрикія Пащака відкрити імпрезу. У своєму слові о. П. Пащак підкреслив важливу ролю „Думки" у нашому культурному житті і побажав багато успіхів у своїх виступах.

Хор привітав також представників організацій, з яких один, президент кредитівки „Самопоміч" Роман Гуглевич, вручив чек на 2,000 дол. для хору „Думка", даючи доказ, що українська кооперація, як завжди, має зрозуміння для культурних починів в громаді.

Після вечері виступали гуморист Зенон Маринець та його дружина Анна, яка відспівала до слів І. Франка про калину, Кос-Анатольського про маму і В. Івасюка „Мальви". Усі пісні були виконані з великим зрозумінням і чуттям. З. Маринець забавляв публіку знаменитими дотепами, яка щохвилини вибухала щирим сміхом. Не тільки самі дотепи, але його акторський хист причинилися до надзвичайно сердечної реакції присутніх. Він також виголосив ряд гумористичних віршів власного пера та закінчив патріотичним зворушливим віршем „У Тисячоліття".

Дуже добре зробив хор, що запросив З. і А. Маринців, бо в нашому житті, повному переживань, напруження і поспіху дуже потрібне відпруження. Відома приповідка у багатьох народів каже, що „сміх — це здоров'я".

На закінчення програми була виграша гарних і вартісних предметів, яка принесла дохід на подорож хору. Отець Володимир Базилевський закінчив офіційну програму глибокого змісту молитвою в намірені хору „Думка", бажаючи хористам доброго лету та щасливого повороту домів. Отець В. Базилевський вручив столоправний чек від катедри св. Володимира.

Славко Косів, колишній диригент „Молодої Думки", якому хор „Думка", на радість батьків, має замір відновити, дуже настроєво пригравав до танців.

Ігор Раковський дякував гостям за їхню підтримку, а нам, присутнім, лишається тільки подякувати за дуже приємний вечір, який дав нам можливість забути про будні.

Христина Навроцька

Ярослав...

(Закінчення зі ст. 2)

мінь" під керівництвом Богданни Волянської. Були приємні та зокрема чисті деякі провідні голоси. Звукові ефекти (Марка Сидорака) надавали атмосфері ще більшої групи масових сцен поза сценою. Мабуть, завдяки і присутності професійних акторів та й дальший праці групи, у цій постанові українська мова більшости виконавців була дуже доброю.

В індивідуальних ролях можна було подивляти професійність багатьох виконавців. Співак Андрій Добрянський на початку дії мав можливість надати певний тон постанові — саме своїм лагідним голосом і молитовним співом, та виконанням важкої ролі ченця Сильвестра, якому Кочерга не дав спеціально індивідуальних прикмет, тільки завдання пов'язувати події. Лесик Кмета був вдало підібраний до розпружуючої ролі Свічкогаса, яку він передав успішно. Чотири головні жіночі ролі відіграні дуже вдало, головно Єлисавета Люби Вижницької та Джема Софії Зелик. Інгігерда Ксені Зелик була справжньою королевою, діла та пляни якої виразно промінювали з її постаті, обличчя та голосу. Можна було з приємністю спостерігати й подивляти таких акторів, як Борис Луцький (Журейко) в недільному пополудневому складі — і в виконанні, і в мові. Колосальний персонал цілої постанови (коло 100 осіб), з великим числом дітей та юнацтва був ефективно заангажований. Можна подивляти й цілий ансамбль, більшість членів якого багато років, віддано і — що очевидним є — з великою любов'ю, працює у Студії Лідії Крушельницької. А робліть це вони з підтримкою батьків, і завдяки інспірації, праці та самої особливости. Лідії Крушельницької. Її успіхи з багаторічної посвяти ми бачимо в кожній постанові.

Люди...

Закінчення зі стор. 2

Скосила тіло сила Ночі,
Та семикратно виріс Дух.
Сім куль — сліпим відкрили очі,
Сім куль — глухим відкрили слух.

І дух Його ввійшов всеціло
У плоть мільйонів сорок п'ять.
Сім куль — одно скосили тіло,
Мільйони — кулям не здолать!

Першою військовою частиною, що стала на заклик Петлюри, були Січові Стрільці під командою полковника Коновальця. Ворожа бомба вбила його в Голляндії якраз напередодні цього періоду, в якому самостійницький фронт найбільше потребував його. Загинув Полковник у Ротердамі 24-го травня 1938 року від бомби, яку йому дав большевицький агент Валюх. З ініціятиви Коновальця і його друзів, старшин Січових Стрільців, створилася УВО, яка з хвилиною атентату на Пілсудського у вересні 1921 року стала символом і осередком нашої боротьби за незалежність. Дев'ять років пізніше ті самі люди включилися в ОУН, яка мала за ціль перевиховати наш народ у дусі геройки життя. Уже в перших роках після програних Визвольних Змагань УВО під проводом Коновальця почала вив'язати широку революційно-бойову акцію, протестуючи проти польської окупації наших земель. З оснуванням ОУН на Віденському конгресі в 1929 році цілковито змінилися форми і зміст підпільної конспіративної праці в Галичині. Різні галицькі чільні діячі їздили в Совєтську Україну й вертаилися звідти пропагаторами совєтського руху. Совєтський консул у Львові, Лапчинський, часто влаштовував для української інтелігенції прийняття. ОУН вдалося зліквідувати той совєтофільський рух.

Коли в липні 1917 року полковник Коновалець вернувся з російського полону, він зупинився в Києві. Там у листопаді того ж року створив він галицько-буковинський курінь, який почав називатися куренем Січових Стрільців. Потім поїхав Коновалець до ЗСА, щоб мобілізувати для визвольної боротьби допомогу української еміграції. Жив в атмосфері небезпек і вічного неспокою. Берлін-Париж-Відень-Льозанна: ніде не мав сталого осідку. Вічна тривога за дружину, рання життєва правда для сина. Став першим головою Проводу Українських Націоналістів (ПУН), але не був ідеологом українського націоналізму. Був знаменитим організатором, звеличником — разом із Петлюрою — української збройної сили. Не терпів осіб із нахилом до театральщини, не любив високопарної фрази. Це була людина чину, це був справжній лідер, але не диктаторського типу. Заходом Польщі і СССР швайцарський уряд виселив його родину з Женеви в 1935 році, і Коновалець переїхав до Цюріху, а від 1937 року поселився в Італії. У 1929 році відвідав більші українські поселення у ЗСА й Канаді, де організував відділи УВО.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИКОЛА БАРАНОВСЬКИЙ, член УНС Відд. 169-го ім. св. Михаїла в Едвардсвіллі, Па., помер 2-го квітня 1988 року на 72-му році життя. Нар. 18-го грудня 1916 року в Україні. Членом УНС став 1981 року. Залишив у смутку сина Річарда, Волтера і Евгена з родинами і семеро внуків. Похорон відбувся 5-го квітня 1988 року на цвинтарі св. Володимира у Ларксвіллі, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ДЖЕННІ ПАСІЧНИК, член УНС Відд. 490-го ім. Івана Франка в Ірвінгтоні, Н. Дж., померла 27-го березня 1988 року на 79-му році життя. Нар. 1909-го року в Збаражі, Україна. Членом УНС стала 1953 року. Залишила у смутку мужа Івана, дочку, двох синів, семеро внуків і троє правнуків. Похорон відбувся 30-го березня 1988 року на „Юніон Семетері" в Ремзі, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

Г. Чорномаз, секр.

МИХАЙЛО ЗАЯЦЬ, член УНС Відд. 379-го ім. св. Юрія в Чикаго, Ілл., помер 27-го березня 1988 року на 72-му році життя. Нар. 8-го серпня 1916 року в Мульчицях, Україна. Членом УНС став 1974 року. Залишив у смутку дружину Ольгу, дочку Евгенію Назарук з мужем Бруном, Стефанію Маршіко з мужем Рональдом, 4-ро внуків та дальшу родину. Похорон відбувся 30-го березня 1988 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Семків, секр.

КАЗИМИР КАПУСТА, член УНС Відд. 52-го ім Т. Шевченка в Голіокі, Масс., помер 4-го квітня 1988 року на 62-му році життя. Нар. 1925 року в Ловічі, Варшава, Польща. Членом УНС став 1970 року. Залишив у смутку дружину Френсис, синів Стефана і Івана, дочку Христину Вальчак, брата, сестру і 11 внуків. Похорон відбувся 8-го квітня 1988 року на цвинтарі „Матер Дольороза" в Савт Гедлі, Масс.

Вічна Йому Пам'ять!

Петро Пилипець, секр.

ОТТО ВЕНКЕ, член УНС Відділу 413-го ім. Ольги Басараб в Юніон, Н.Дж., помер 21-го березня 1988 року на 77-му році життя. Нар. 1911 року в Жадові - Буковина, Україна. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Мирославу. Похорон відбувся 24-го березня 1988 року на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Мері С. Ферв, секр.